Ieguldījums Tavā nākotnē!

Pētījums veikts Valsts kancelejas administrētā projekta „Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē'' (identifikācijas Nr. 1DP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002) aktivitātes Nr. 3.2.„Strukturālo reformu ieviešanas ietekmes novērtēšana" (iepirkuma ID Nr. MK VK 2012/4 ESF) ietvaros
Projektu 100% apmērā finansē Eiropas Sociālais fonds

LATVIJAS RADOŠO INDUSTRIJU DARBĪBA UN PRIEKŠNOTEIKUMI NOZARES MĒRĶTIECĪGAI ATTĪSTĪBAI

Pētījuma galveno rezultātu prezentācija

Izpildītājs:
Personu apvienība „SIA „Baltijas Konsultācijas" un SIA „Konsorts""

Rīga, 2013

PĒTĪJUMA MĒRĶI

A. Analizēt radošo industriju ieguldījumu Latvijas tautsaimniecībā, aktualizējot datus par radošo industriju darbību, rezultātiem un ieguldījumu, kā arī identificējot radošo industriju nozares ar lielāko izaugsmes dinamiku un eksporta potenciālu.

B. Identificēt atbalsta mehānismu trūkumu, kas nav ļāvis pilnībā izmantot radošo industriju potenciālu.

C. Izvērtējot starpsektorālo politiku (kultūras, ekonomikas un izglītības politiku), rast risinājumu efektīvāka radošo industriju atbalsta mehānisma radīšanai.

RADOŠO INDUSTRIJU DEFINĪCIJA

„Radošās industrijas” ir tādas industrijas, kurās izmanto kultūru kā izejmateriālu un kurām ir kultūras dimensija, kaut gan šo nozaru devums ir pārsvarā funkcionāls. Pie šīm industrijām pieder arhitektūra un dizains, kuri radošus elementus integrē plašākā procesā, kā arī tādas apakšnozares kā, piemēram, lietišķā grafika, modes dizains vai reklāma. Arī daudzās citās industrijās izaugsmei ir vajadzīgs saturs un tāpēc tās zināmā mērā ir savstarpēji atkarīgas no kultūras un radošajām industrijām. Tās ir, piemēram, tūrisma industrija un jauno tehnoloģiju industrija.”

Avots: Eiropas Komisijas Zaļā grāmata „Kultūras un radošo industriju potenciāla īstenošana”

RADOŠĀS INDUSTRIJAS PĒC NACE 2.RED.

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietošanā masu informācijas līdzekļos
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība

SAISTĪTĀS NOZARES PĒC NACE 2.RED. (1)

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu miecēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespiedformu izgatavošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana

SAISTĪTĀS NOZARES PĒC NACE 2.RED. (2)

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4762	Avīžu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tiražēšana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība

RADOŠO INDUSTRIJU STATISTISKS RAKSTUROJUMS (1)

Kopsavilkums – radošo industriju statistisks raksturojums –
RADOŠĀS INDUSTRIJAS

Rādītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	Izmaiņas (2011/2008)
Uzņēmumu skaits	5 540	6 098	6 420	7 484	+1 944
Neto apgrozījums (milj.Ls)	906,1	693,7	704,3	758,3	-147,8
Eksporta apjoms (milj.Ls)	68,4	59,7	70,6	78,6	+10,2
Nodarbināto skaits	49 317	41 738	35 993	37 030	-12 287
Pievienotā vērtība (milj.Ls)	629,2	494,1	431,9	549,7	-79,5
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.					

Kopsavilkums – radošo industriju statistisks raksturojums –
SAISTĪTĀS NOZARES

Rādītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	Izmaiņas (2011/2008)
Uzņēmumu skaits	5 151	5 250	5 292	5 520	+369
Neto apgrozījums (milj.Ls)	1 108,20	825	894,5	909,1	-199,1
Eksporta apjoms (milj.Ls)	260,8	209,9	243,6	285,1	+24,3
Nodarbināto skaits	52 309	41 727	37 683	36 915	-15 394
Pievienotā vērtība (milj.Ls)	667,4	494,0	452,2	548,0	-119,4
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.					

Baltic Consulting

KONSORTS

RADOŠO INDUSTRIJU STATISTISKS RAKSTUROJUMS (2)

Kopsavilkums – radošo industriju statistisks raksturojums relatīvos rādītājos –
RADOŠĀS INDUSTRIJAS

Radītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	Izmaiņas (2011/2008)
Vidējais nodarbināto skaits uz vienu uzņēmumu (skaits)	9	7	6	5	-4
Vidējais apgrozījums uz vienu uzņēmumu (Ls)	163 556	113 759	109 704	101 323	-62 233
Vidējais eksporta apjoms uz vienu uzņēmumu (Ls)	12 347	9 790	10 997	10 502	-1 844
Vidējais apgrozījums uz vienu nodarbināto (Ls)	18 373	16 620	19 568	20 478	+2 105
Pievienotā vērtība vidēji uz vienu nodarbināto (Ls)	12 758	11 838	12 000	14 845	+2 086
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.					

Kopsavilkums – radošo industriju statistisks raksturojums relatīvos rādītājos –
SAISTĪTĀS NOZARES

Radītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	Izmaiņas (2011/2008)
Vidējais nodarbināto skaits uz vienu uzņēmumu (skaits)	10	8	7	7	-3
Vidējais apgrozījums uz vienu uzņēmumu (Ls)	215 143	157 143	169 029	164 692	-50 451
Vidējais eksporta apjoms uz vienu uzņēmumu (Ls)	50 631	39 981	46 032	51 649	+1 018
Vidējais apgrozījums uz vienu nodarbināto (Ls)	21 186	19 771	23 737	24 627	+3 441
Pievienotā vērtība vidēji uz vienu nodarbināto (Ls)	12 759	11 839	12 000	14 845	+2 086
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.					

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (1)

DARBINIEKU PIEEJAMĪBA

Kā Jūs kopumā novērtētu Jūsu uzņēmumam nepieciešamo darbinieku pieejamību šobrīd darba tirgū? (%)

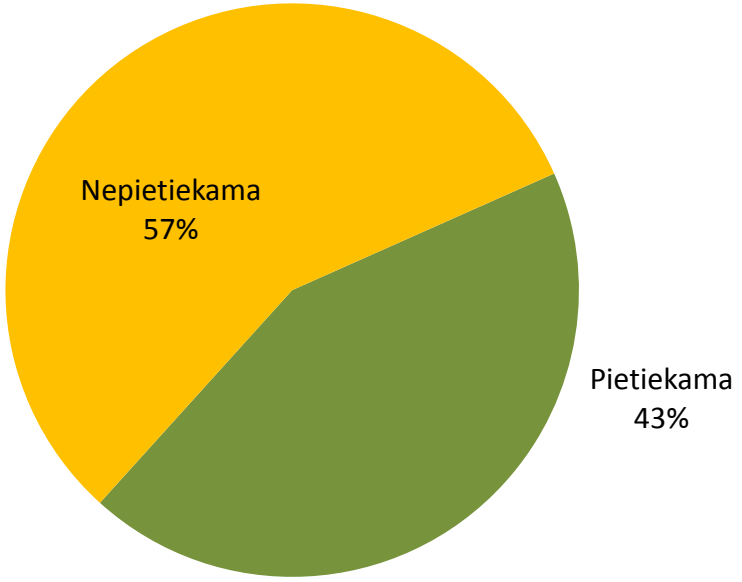

Bāze: visi respondenti, n=309

Baltic Consulting

KONSORTS

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (2)

Kuru profesiju darbinieku pieejamība šobrīd darba tirgū ir nepietiekama? (%)

Bāze: Respondenti, kuri novērtē, ka uzņēmumam nepieciešamo darbinieku pieejamība šobrīd darba tirgū ir nepietiekama, n=175
Piezīme: Attēlotas atbildes, kuras minējuši vismaz 1% respondentu

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (3)

PROBLĒMAS DARBINIEKU PIESAISTĒ

Kas bijušas galvenās problēmas, meklējot un piesaistot Jūsu uzņēmumā nepieciešamos darbiniekus? (%)

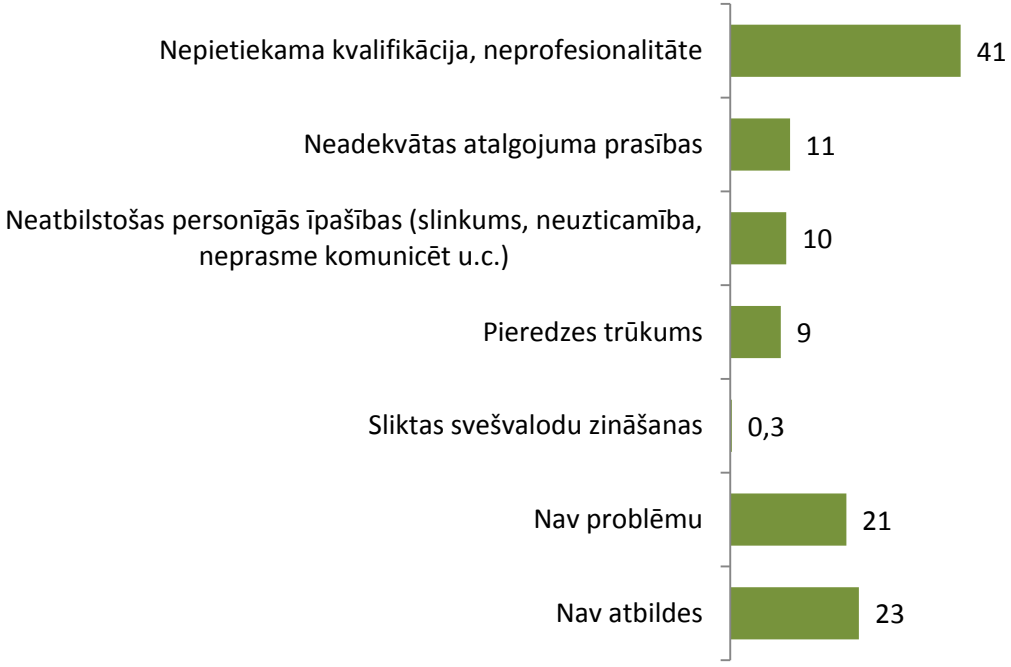

Bāze: visi respondenti, n=309

Baltic Consulting

KONSORTS

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (4)

Kas šobrīd visbūtiskāk kavē Jūsu uzņēmējdarbības attīstību? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

Baltic Consulting

KONSORTS

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (5)

UZŅĒMĒJDARBĪBAS PAPLAŠINĀŠANAS PLĀNI

Vai tuvākajos 5 gados plānojat paplašināt Jūsu uzņēmējdarbību? (%)

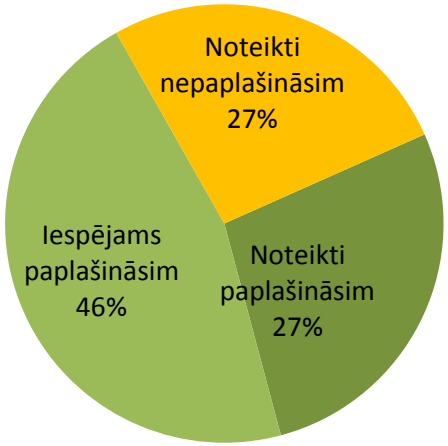

Bāze: visi respondenti, n=309

Kādas aktivitātes uzņēmējdarbības paplašināšanā plānojat veikt? (%)

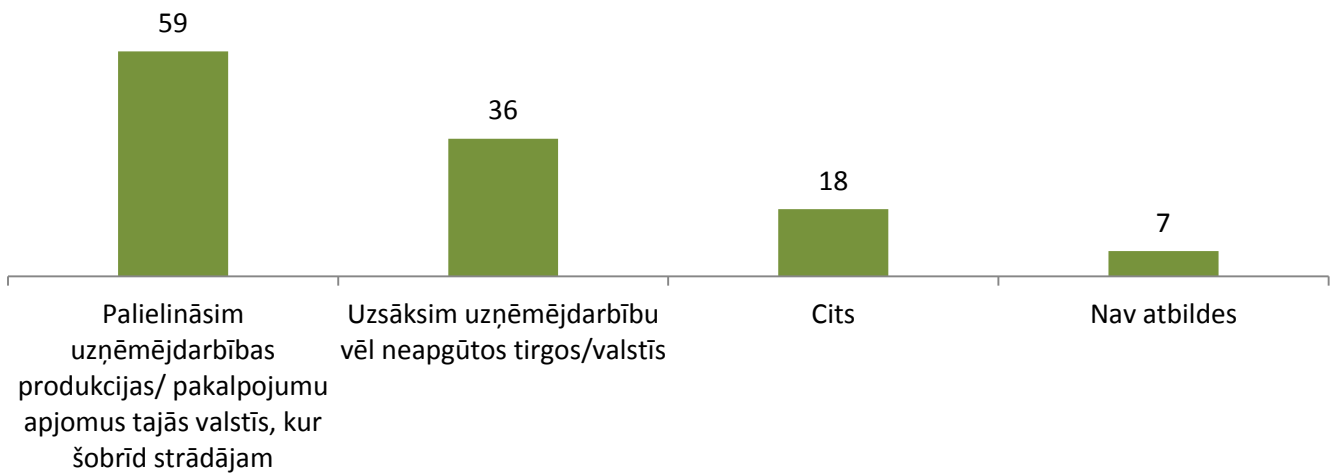

Bāze: Respondenti, kuri plāno paplašināt uzņēmējdarbību tuvākajos 5 gados, n=227

Baltic Consulting

KONSORTS

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (6)

IEMESLI UZŅĒMĒJDARBĪBAS NEPAPLAŠINĀŠANAI

Kas ir galvenie iemesli, kādēļ neplānojat paplašināt uzņēmējdarbību? (%)

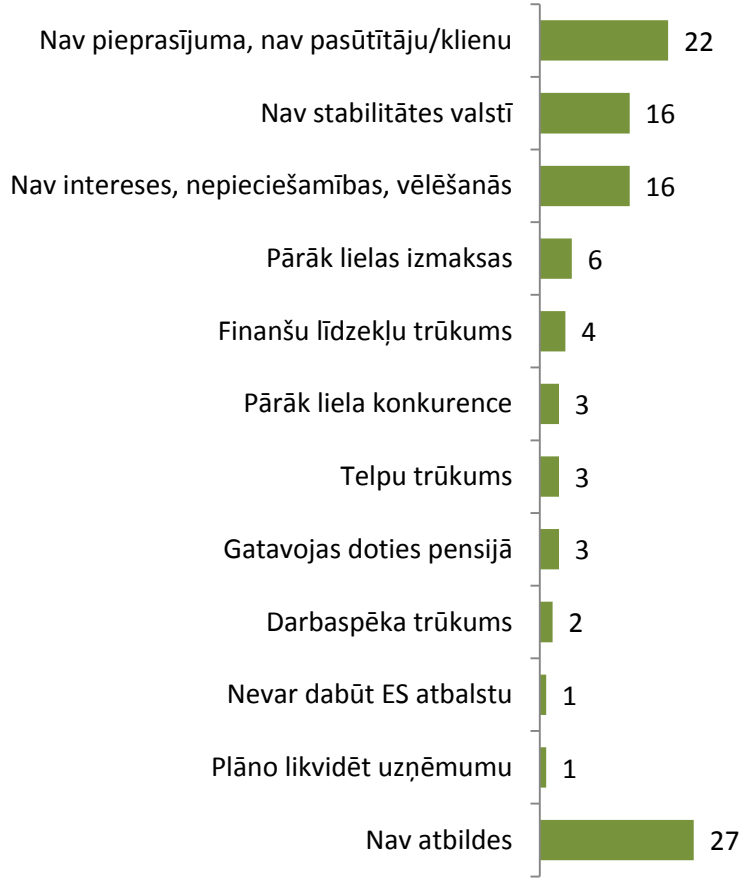

Bāze: Respondenti, kuri neplāno paplašināt uzņēmējdarbību tuvākajos 5 gados, n=89

Baltic Consulting

KONSORTS

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (7)

NEPIECIEŠAMAIS ATBALSTS UZŅĒMĒJDARBĪBAI

Kādus konkrētus pasākumus Jūs ierosinātu veikt valsts līmenī uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai? (%)

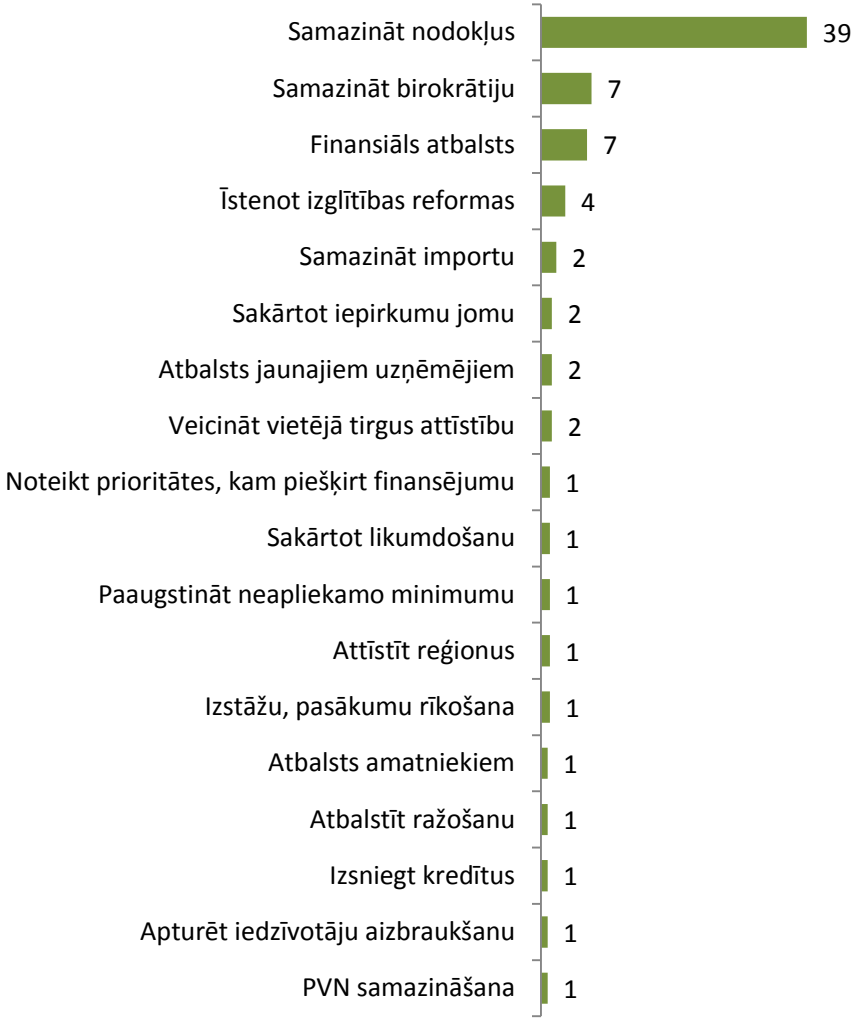

Bāze: visi respondenti, n=309
Piezīme: Attēlotas atbildes, kuras minējuši vismaz 1% respondentu

Baltic Consulting

KONSORTS

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (8)

FINANŠU ATBALSTA INSTRUMENTU IZMANTOŠANA

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir pieteicies kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam (piemēram, ES fondi, komercbanku kredīti, u.c.)? (%)

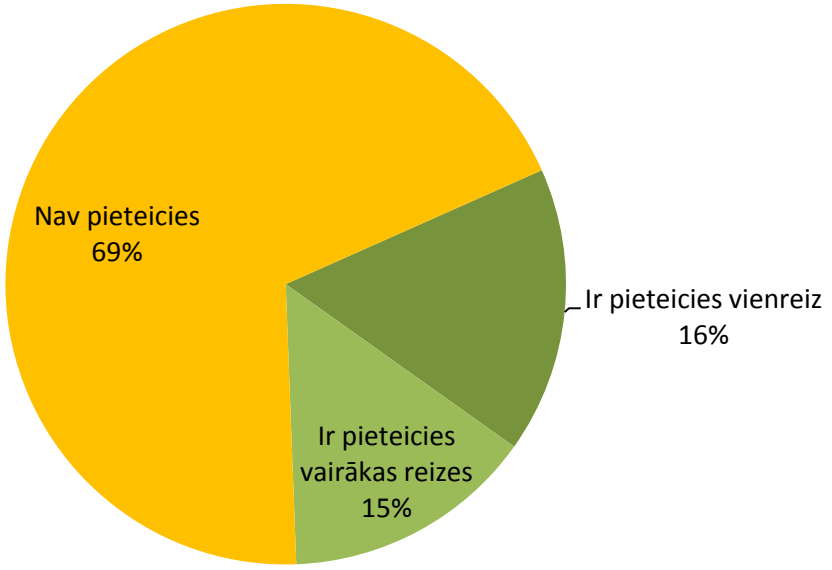

Bāze: visi respondenti, n=309

Baltic Consulting

KONSORTS

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (9)

IEMESLI NEPIETEIKTIES FINANŠU ATBALSTA INSTRUMENTIEM

Kas ir būtiskākie iemesli, kādēļ neesat pieteikušies nevienam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam? (%)

Bāze: Respondenti, kuri nav pieteikušies valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam pēdējo 5 gadu laikā, n=213

Baltic Consulting

KONSORTS

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (10)

ATBALSTA MEHĀNISMU EFEKTIVITĀTE

Novērtējiet, cik lielā mērā katra no minētajām valsts politikām, atbalsta mehānismiem varētu veicināt Jūsu uzņēmējdarbību? (%)

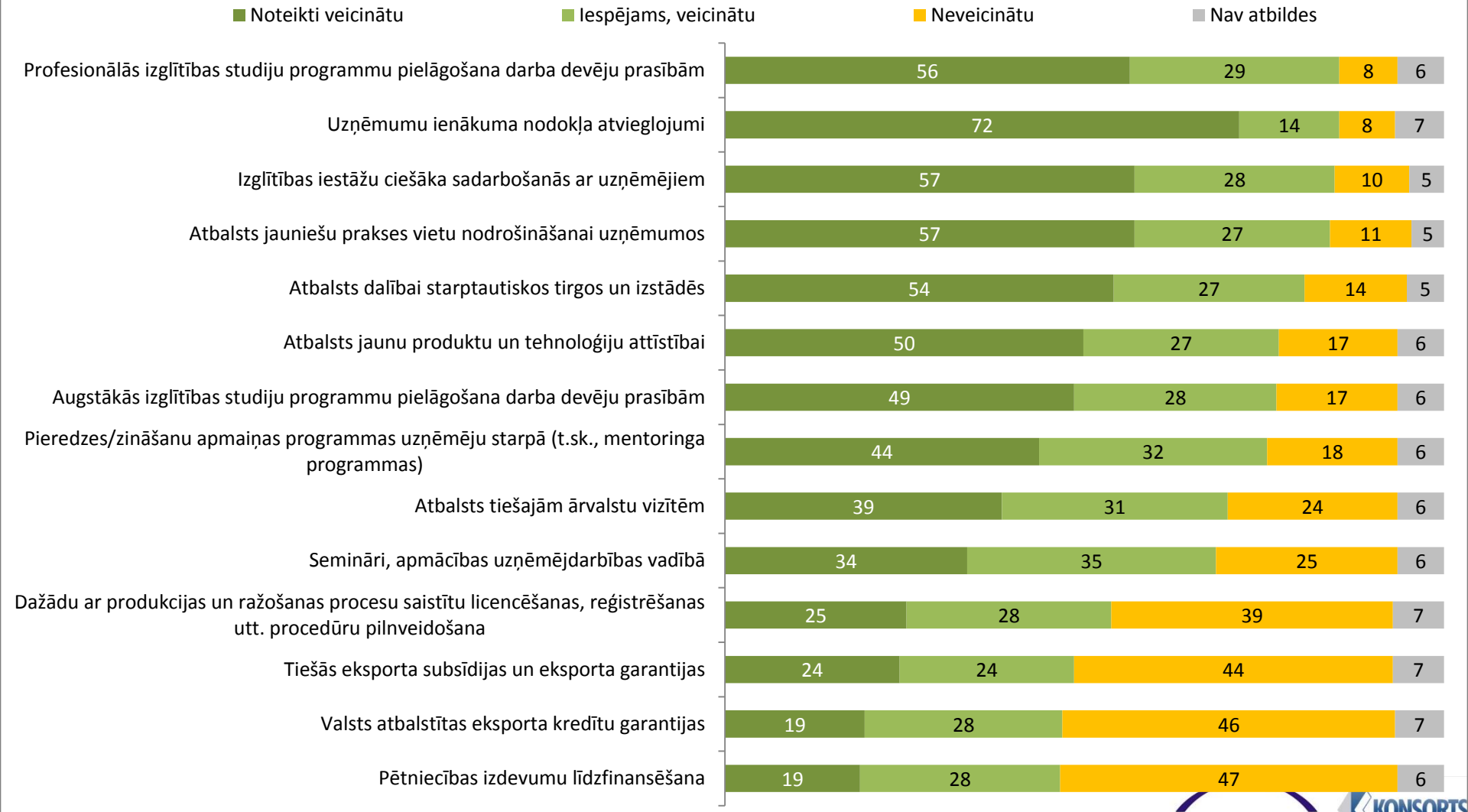

Bāze: visi respondenti, n=309

Baltic Consulting

KONSORTS

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (11)

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmumā ir...? (%)

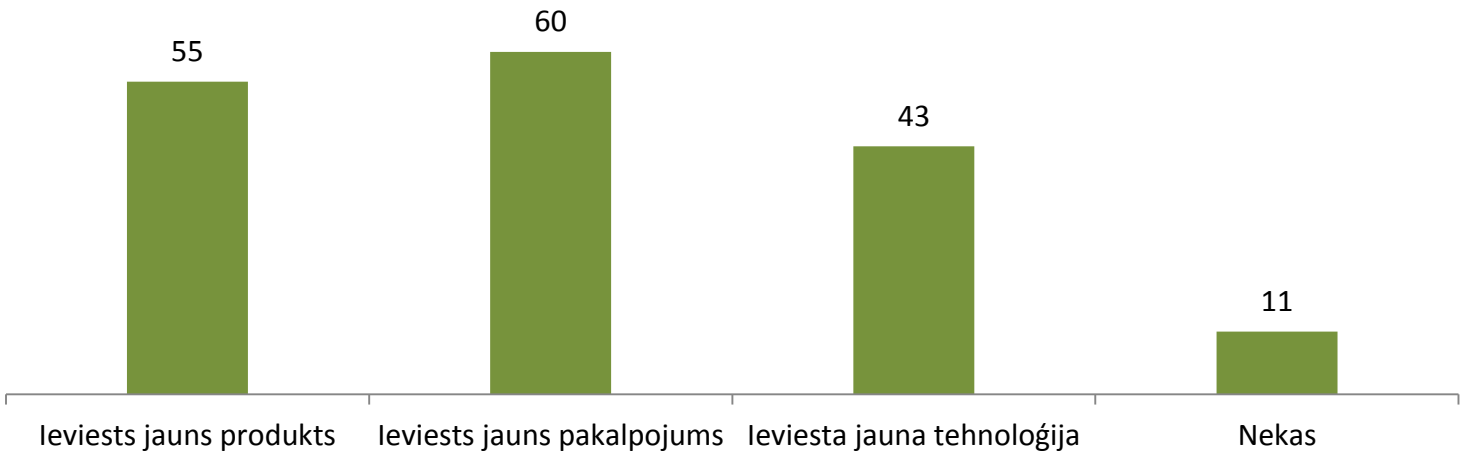

Bāze: visi respondenti, n=309

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (12)

Jūsuprāt, kas ir Jūsu uzņēmuma trīs visbūtiskākās konkurētspējas priekšrocības? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

Baltic Consulting

KONSORTS

BŪTISKĀKIE APTAUJAS REZULTĀTI (13)

EKSPORTA UZSĀKŠANAS PLĀNI

Vai tuvāko piecu gadu laikā plānojat uzsākt eksportu? (%)

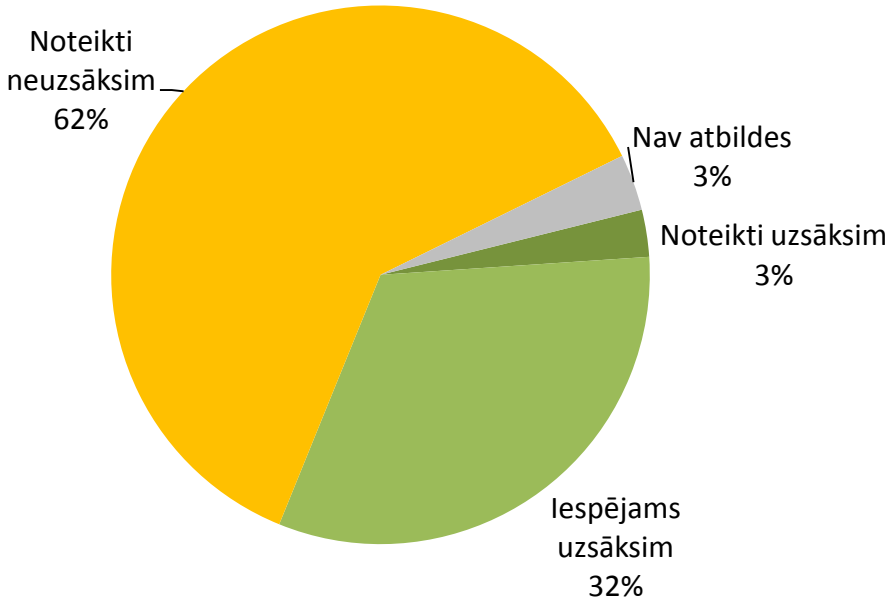

Bāze: Respondenti, kuri neeksportē, n=177

Baltic Consulting

KONSORTS

PĒTĪJUMA GALVENIE SECINĀJUMI (1)

RADOŠO INDUSTRIJU EKONOMIKA KOPUMĀ

Lai gan radošo industriju un ar tām saistīto nozaru īpatsvars Latvijas tautsaimniecībā pēdējo 5 gadu laikā nav būtiski mainījies, būtiskas izmaiņas notikušas radošo industriju nozares iekšienē – būtiski pieaugot uzņēmumu skaitam, vienlaikus ļoti būtiski krities nodarbināto skaits, kā arī kopējā apgrozījuma apjoms (to varētu skaidrot ar ekonomisko krīzi un tai sekojušo ekonomikas pārstrukturizāciju), pie tam – lai gan kopējais eksporta apjoms pieaudzis, vidējais eksporta apjoma relatīvais rādītājs uz vienu uzņēmumu ir samazinājies. Tas ļauj secināt, ka **radošās industrijas šobrīd attīstās nevis konsolidējoties un orientējoties uz uzņēmējdarbības attīstību (apgrozījuma, produktivitātes pieaugumu) un eksportu, bet iekšējo patēriņu un mikro uzņēmējdarbību** (mazs nodarbināto skaits, mazs apgrozījums, esošo tirgus pozīciju noturēšana, nevis izaugsme).

Baltic Consulting

KONSORTS

PĒTĪJUMA GALVENIE SECINĀJUMI (2)

RADOŠO INDUSTRIJU EKONOMIKA KOPUMĀ

Līdz šim radošās industrijas vairāk attīstījušās galvaspilsētā, sekojoši **radošo industriju uzņēmējdarbību var raksturot kā izteikti monocentrisku**. Lai gan pēdējo četru gadu laikā straujāks radošo industriju uzņēmumu skaita pieaugums vērojams Pierīgā un Latgalē, tam nav bijis būtiskas pozitīvas ietekmes uz nodarbināto skaitu un nozares apgrozījumu. Sekojoši – **pārējā Latvijas teritorijā radošo industriju attīstības centri nav pietiekami spēcīgi, lai virzītu nozares policentrisku izaugsmi**.

PĒTĪJUMA GALVENIE SECINĀJUMI (3)

RADOŠO INDUSTRIJU EKONOMIKA KOPUMĀ

Kvalitāte, profesionalitāte un kompetence, zemas cenas – tās ir trīs radošo industriju uzņēmēju vidū visbiežāk identificētās konkurētspējas priekšrocības. Būtiski, ka **par svarīgu konkurētspējas priekšrocību uzņēmēji identificējuši arī zemas cenas, lai gan radošo industriju nozare primāri ir orientēta uz unikālu, augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu radīšanu**. Vienlaikus tādus uzņēmējdarbības aspektus kā inovācijas, radošums, modernas tehnoloģijas kā savas būtiskas konkurētspējas priekšrocības min daudz mazāk kā 1/10 uzņēmēju, sekojoši – nozares uzņēmēji tikai retos gadījumos identificējas ar radošo industriju būtiskiem raksturojumiem.

Baltic Consulting

KONSORTS

PĒTĪJUMA GALVENIE SECINĀJUMI (4)

NODARBINĀTĪBA UN DARBASPĒKA PIEEJAMĪBA RADOŠAJĀS INDUSTRIJĀS

Lai gan radošo industriju uzņēmumu skaits ir būtiski pieaudzis, nodarbināto skaits pēdējo četru gadu laikā ir ievērojami samazinājies, sekojoši – **radošo industriju uzņēmumi ir nevis paplašinājušies, bet sašaurinājuši savu darbību (nodarbinot mazāk cilvēku, strādājot ar mazāku apgrozījumu)**. Iespējams, daļēji tas skaidrojams ar mikronodokļa ieviešanu, kas nosaka maksimālo gada apgrozījumu ne lielāku par 70 000 Ls un maksimālo nodarbināto skaitu 5.

PĒTĪJUMA GALVENIE SECINĀJUMI (5)

NODARBINĀTĪBA UN DARBASPĒKA PIEEJAMĪBA RADOŠAJĀS INDUSTRIJĀS

IT programmētāji, IT speciālisti, projektu vadītāji, dizaineri, mārketinga speciālisti, arhitekti un kokapstrādes operatori ir tās profesijas, pieprasījums pēc kurām tuvāko piecu gadu laikā darba tirgū varētu pieaugt.

Kvalificēta un profesionāla darbaspēka pieejamība ir viens no būtiskiem radošo industriju nozares attīstības šķēršļiem, kas varētu kļūt arvien aktuālāks tuvāko piecu gadu laikā. Īpaši tas attiecas uz IT jomas speciālistiem.

PĒTĪJUMA GALVENIE SECINĀJUMI (6)

RADOŠO INDUSTRIJU STRAUJĀK AUGOŠĀS NOZARES

Datorprogrammēšana, interneta portālu darbība, cita izklaides un atpūtas darbība un mākslinieku darbība ir tās radošo industriju nozares, kurās vērojams būtiskākais apgrozījuma pieaugums. Sekojoši – izaugsme galvenokārt notiek pakalpojumu sfērā (īpaši – IT un interneta nozarēs).

PĒTĪJUMA GALVENIE SECINĀJUMI (7)

RADOŠO INDUSTRIJU EKSPORTSPĒJA

Lielākās daļas radošo industriju uzņēmumu eksportspēja šobrīd ir vāja – lielāko daļu no radošo industriju eksporta apjoma šobrīd nodrošina apstrādes rūpniecības uzņēmumi, kuru skaita un apgrozījuma īpatsvars radošajās industrijās kopumā ir ne lielāks kā 15%. Būtiski arī, ka **lielākie eksporta tirgi radošajām industrijām šobrīd ir Igaunija un Lietuva**, sekojoši – notiekot ekonomikas izmaiņām reģionā kopumā, tas ietekmētu eksportējošos uzņēmumus tik pat lielā mērā, cik iekšējā patēriņā strādājošos. Vienlaikus jāuzsver, ka eksportspēju trūkums nenozīmē eksporta potenciāla trūkumu.

PĒTĪJUMA GALVENIE SECINĀJUMI (8)

RADOŠO INDUSTRIJU EKSPORTSPĒJA

Neskatoties uz radošo industriju vājo eksportspēju šobrīd, **novērojama izteikti liela uzņēmēju ieinteresētība uzņēmējdarbības paplašināšanā līdz šim neapgūtos tirgos**. **Vislielākā uzņēmēju interese ir par Krievijas un Baltkrievijas tirgiem**.

Vienlaikus būtiski, ka uzņēmējdarbības paplašināšanu jaunos eksporta tirgos plāno tikai tie uzņēmēji, kuri jau šobrīd eksportē – eksporta uzsākšanā ieinteresēto īpatsvars to vidū, kuri šobrīd neeksportē, ir izteikti zems. Sekojoši – **tuvāko piecu gadu laikā eksporta izaugsmi iespējams sagaidīt drīzāk eksporta apjoma, nekā eksportējošo uzņēmumu skaita pieaugumā**.

Baltic Consulting

KONSORTS

PĒTĪJUMA GALVENIE SECINĀJUMI (9)

RADOŠO INDUSTRIJU UZŅĒMĒJDARBĪBAS KAVĒKĻI

Mazu pieprasījumu uzņēmēji salīdzinošāk visbiežāk identificē kā būtiskāko kavēkli uzņēmējdarbības attīstībā. No vienas puses, šādus datus varētu interpretēt kā faktu, ka radošo industriju uzņēmumi nav pietiekami konkurētspējīgi un tādēļ to produkcija ir maz pieprasīta. No otras puses – pētījuma dati arī liecina, ka liela daļa uzņēmēju saskaras ar apgrozāmo līdzekļu un nodokļu sloga problēmām. Sekojoši – nav iespējams viennozīmīgi definēt iemeslus un sekas.

PĒTĪJUMA GALVENIE SECINĀJUMI (10)

RADOŠO INDUSTRIJU UZŅĒMĒJDARBĪBAS KAVĒKĻI

Finanšu resursu pieejamība identificējama kā viennozīmīgāk interpretējams uzņēmējdarbības kavēklis – vienlīdz lielu daļu uzņēmēju ietekmē kā apgrozāmo līdzekļu trūkums, tā arī pārāk lielais nodokļu slogs. Sekojoši – **vismaz daļēji radošo industriju izaugsmes iespējas ierobežo uzņēmēju pieeja finanšu resursiem**.

PĒTĪJUMA GALVENIE SECINĀJUMI (11)

RADOŠO INDUSTRIJU UZŅĒMĒJDARBĪBAS KAVĒKĻI

Ideju komercializāciju nozares eksperti un uzņēmēji bieži vien norāda kā problemātisku aspektu uzņēmējdarbības attīstībā, proti – **radošo industriju nozarē ir daudz ideju, radošu iestrāžu, bet nav prasmju tās komercializēt**. Daļēji šo problēmu jāsaista ar izglītības sistēmu, kurā radošums ir nodalīts no tirgus ekonomikas, netiek uzskatīts par pārdodamu "lietu".

PĒTĪJUMA GALVENIE SECINĀJUMI (12)

VALSTS ATBALSTA IETEKME UZ RADOŠO INDUSTRIJU ATTĪSTĪBU

Finanšu atbalsta pieejamībai ir būtiska ietekme uz radošo industriju attīstību – uzņēmumi, kuri ir saņēmuši finanšu atbalstu, biežāk izsaka gatavību palielināt darbinieku skaitu, paplašināt uzņēmējdarbību, kā arī biežāk ieviesuši jaunus produktus.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa samazināšana, profesionālās izglītības studiju programmu pielāgošana darba devēju prasībām un ciešāka sadarbība ar izglītības iestādēm ir tas valsts atbalsta "komplekts", kuru uzņēmēji novērtē kā efektīvāko.

RĪCĪBAS PLĀNS RADOŠO INDUSTRIJU ATTĪSTĪBAI (1)

RĪCĪBAS PLĀNA MĒRĶIS

Ņemot vērā radošo industriju lomu nacionālās un starptautiskās ekonomikas izaugsmē un globālās konkurētspējas nodrošināšanā, kā arī nacionālos un ES līmeņa politiskos uzstādījumus, rīcības plānam 2014.-2020.gadam izvirzīts mērķis **nodrošināt radošā potenciāla un kultūrā balstīto inovāciju pārnesi uzņēmējdarbībā un sekmēt eksportspējīgu radošo industriju produktu un pakalpojumu radīšanu**.

Baltic Consulting

KONSORTS

RĪCĪBAS PLĀNS RADOŠO INDUSTRIJU ATTĪSTĪBAI (2)

ATBALSTA INSTRUMENTU IZSTRĀDES PIEEJA

Atbalsta instrumentu izstrādei un grupēšanai tiek izmantota **uzņēmuma dzīves cikla pieeja**, izdalot četrus uzņēmuma attīstības posmus un katrā identificējot būtiskākos atbalsta instrumentus. Atbalsta instrumenti uzņēmuma dzīves cikla posmos tiek specializēti, pakāpeniski sašaurinot atbalsta saņēmēju loku, prioritāri atbalstot tos uzņēmumus, kuri vērsti uz izaugsmi, pāriešanu nākamajā uzņēmuma attīstības posmā.

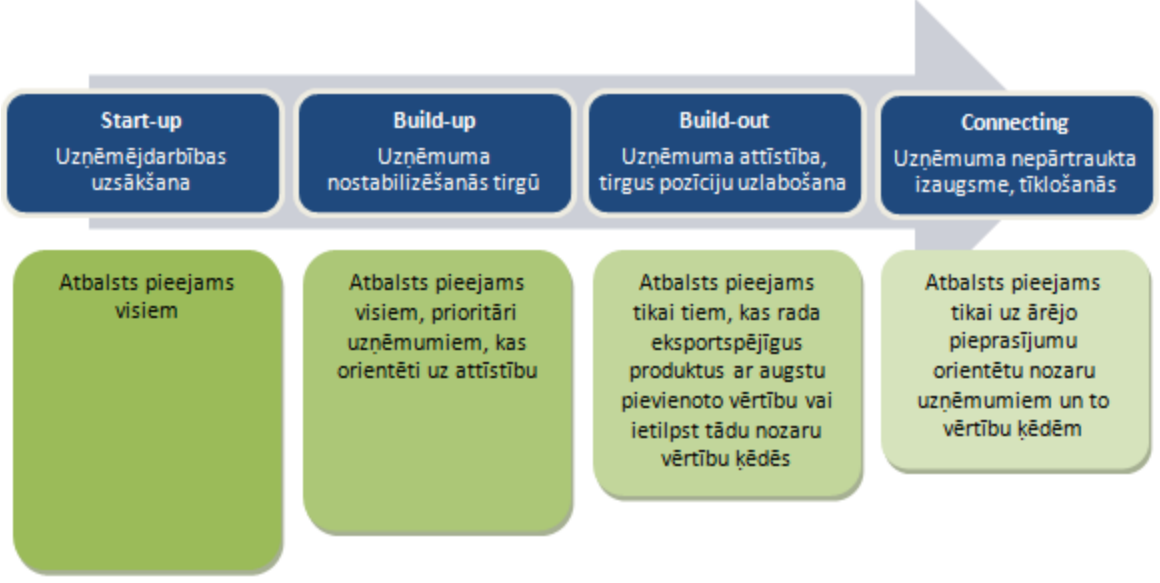

Avots: Adaptēts, pamatojoties uz dzīves cikla pieeju pētījumā „The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries". Brussels, 2011.

Baltic Consulting

KONSORTS

RĪCĪBAS PLĀNS RADOŠO INDUSTRIJU ATTĪSTĪBAI (3)

NEPIECIEŠAMIE ATBALSTA INSTRUMENTI (I)

Nr.	Instruments	Izaicinājums	RI specifika	Atbildīgās institūcijas	Ieviešanas institūcijas	Start-up	Build-up	Build-out	Conn-ecting
1.	Izpratnes un komunikācijas platforma	2., 3., 7.1.	Tikai RI	KM	BI, KC, KL				
2.	Līdzdalības un motivācijas mehānisms	2.1., 5.	Tikai RI	KM	BI, KC, KL				
3.	Vadības apmācības	3.1.	Pielāgots RI vajadzībām	EM, LIAA	BI, KC				
4.	Aizdevumu programma	4.1.	Standarta instruments	EM	VVFI				
4.	Riska kapitāla instrumenti	4.1.	Standarta instruments	EM	VVFI				
5.	Atbalsts investoru piesaistei	3.1., 4.1.	Pielāgots RI vajadzībām	EM	BI, KC, LIAA				
6.	Radošo investīciju fonds	3.1., 4.1.	Tikai RI	EM, KM	VVFI				
7.	Grantu programma uzņēmējdarbības uzsākšanai	4.1.	Standarta instruments	EM	VVFI				
8.	RI biznesa inkubators	3.1., 3.2., 4.1., 4.2., 5.1.	Tikai RI	EM, KM	BI				
9.	Mentoringa un koučinga programma	3.1., 5.1.	Pielāgots RI vajadzībām	KM, EM	KC				
10.	Kvalificētu speciālistu piesaiste	3.1., 3.2.	Pielāgots RI vajadzībām	EM	LIAA, KC				
11.	Darbinieku apmācību programma	3.2.	Standarta instruments	EM, LIAA	LIAA				
12.	Sadarbības programma ar RI jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei	5.2., 6.1., 6.3.	Tikai RI	EM	LIAA				
13.	Prakses vietu nodrošināšana	3.2.	Pielāgots RI vajadzībām	IZM, KM, EM	KC (koordinācija, sadarbībā ar II)				
14.	Valsts garantijas	4.1., 7.	Standarta instruments	EM	LGA				

RĪCĪBAS PLĀNS RADOŠO INDUSTRIJU ATTĪSTĪBAI (4)

NEPIECIEŠAMIE ATBALSTA INSTRUMENTI (II)

Nr.	Instruments	Izaicinājums	RI specifika	Atbildīgās institūcijas	Ieviešanas institūcijas	Start-up	Build-up	Build-out	Conn-ecting
15.	Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai	4.2.	Standarta programma	EM	LIAA				
16.	UIN atvieglojumi jaunu iekārtu iegādei un pētniecības un attīstības izdevumiem	4.2., 6.2.	Standarta programma	EM, FM	-				
17.	Dalība tehnoloģiju pārneses sistēmā	4.2., 6.2.	Pielāgots RI vajadzībām	IZM, KM, EM	KC, KL				
18.	Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei	6.2.	Standarta programma	EM	LIAA				
19.	Inovāciju vaučeri	6.2.	Pielāgots RI vajadzībām	EM	KC, KL, ZI				
20.	Eksporta atbalsta programma	7.	Tikai RI	KM, EM	LIAA, KL				
21.	RI kompetences centrs	1., 2., 3., 4., 5., 6., 7.	Tikai RI	KM, EM	KC, ZI, II				
22.	Atbalsts IIT jomā	4.3.	Tikai RI	KM, EM	KC				
23.	RI nozaru klasteri (dizaina klasteris)	1., 2., 3., 4., 5., 6., 7.	Tikai RI	EM, KM	KL				
24.	Dalība starptautiskos tīklos, pētniecības projektos	5., 6.	Tikai RI	KM, EM	KC, KL				
25.	Mārketinga pasākumi starptautiskos tirgos	7.2.	Tikai RI	KM, EM, LIAA	KC, KL, LIAA				

Baltic Consulting

KONSORTS

RĪCĪBAS PLĀNS RADOŠO INDUSTRIJU ATTĪSTĪBAI (5)

REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

Rīcības plāna mērķa sasniegšanas rādītāji atspoguļo rīcības plāna tiešu ieguldījumu **NAP 2014-2020** mērķu sasniegšanā radošo industriju attīstībai:

Mērķa sasniegšanas rādītāji	Bāzes vērtība (2011.g.)	2017.g.	2020.g.
Radošo industriju eksporta īpatsvars no kopējā eksporta (%)	1,31	1,4	1,6
Kultūras un radošo industriju jomā strādājošo uzņēmumu īpatsvars no visiem uzņēmumiem (%)	5,82*	7,0	7,5

*Avots: Rādītāji un prognozes Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam. Rīga, 2012. Bāzes vērtības - Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.*Aprēķinos izmantots tikai radošo industriju uzņēmumu skaits.*

Baltic Consulting

KONSORTS

PALDIES!